

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 431/09-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. februára 2010 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislav Orosza v konaní o sťažnosti L. T. a D. T., obaja bytom Obchodná 13, Sečovce, zastúpených advokátkou JUDr. Z. K., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 47/07, za účasti Okresného súdu Trebišov, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. T. a D. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 47/07 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trebišov prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 47/07 konal bez zbytočných prietáhov.

3. L. T. a D. T. priznáva finančné zadostučinenie každému v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré im je Okresný súd Trebišov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trebišov je povinný uhradiť L. T. a D. T. trovy konania v sume 185,06 € (slovom stoosemdesiatpäť eur a šesť centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Z. K., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 431/09 zo 16. decembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť L. T. a D. T. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 47/07 (ďalej aj „namietané konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia podali 30. januára 2007 Okresnému súdu Košice II žalobu o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, ktorý ju 9. februára 2007 z dôvodu miestnej príslušnosti postúpil okresnému súdu.

Sťažovatelia uviedli, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebola ich právna vec právoplatne skončená.

Okrem toho, že sa sťažovatelia domáhali, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, žiadali aj priznanie finančného zadosťučinenia každému v sume 2 490 € a úhradu trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. 1 Spr V/454/2009 doručeným ústavnému súdu 25. novembra 2009, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Z pripojeného prehľadu procesných úkonov v doterajšom priebehu napadnutého konania vyplýva, že sťažovatelia návrh na začatie konania podali dňa 1. 2. 2007 na Okresnom súde Košice II, ktorý vec postúpil Okresnému súdu Trebišov ako miestne príslušnému súdu dňa 9. 2. 2007 a dňa 14. 3. 2007 bola vec pridelená elektronickou podateľňou sudkyňi JUDr. E. P. Dňa 19. 3. 2009 boli sťažovatelia vyzvaní na predloženie listinných dôkazov ohľadom svojich pomerov, pretože súčasťou návrhu na začatie konania bola aj žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov. Na výzvu súdu sťažovatelia nereagovali, a preto uznesením zo dňa 7. 11. 2007 bolo rozhodnuté, že súd sťažovateľom oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznáva. Sťažovatelia na výzvu súdu súdny poplatok nezaplatili, preto bolo konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavené uznesením zo dňa 18. 3. 2008. Následne uznesením zo dňa 30. 4. 2008 bolo konanie o zastavení konania zrušené v dôsledku podania odvolania a zaplatenia súdneho poplatku z návrhu v odvolacej lehote.

Vo veci doteraz nebolo vydané rozhodnutie vo veci samej a vec nie je skončená z dôvodu, že zo strany sťažovateľov bolo opakovane podaných viacero procesných návrhov vo veci (návrhy na pripustenie vstupu ďalšieho účastníka do konania, návrhy na vydanie predbežného opatrenia). Prvé pojednávanie určené na deň 3. 11. 2008 bolo odročené bez prejednania veci, pretože jeden z odporcov požiadal o jeho odročenie. Druhé pojednávanie

určené na deň 18. 5. 2009 bolo zrušené z dôvodu podania dovolania zo strany jedného z odporcov. Spis bol Okresnému súdu Trebišov vrátený dňa 9. 11. 2009.

Z prehľadu úkonov súdu a z obsahu spisu je zrejmé, že zo strany súdu nedošlo k takým postupom, ktorými by bolo porušené právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Úkony boli vykonané v primeranom čase zodpovedajúcom právnej a skutkovej zložitosti veci, procesným úkonom a procesnej disciplíne účastníkov, odvolaciemu a dovolaciemu konaniu pri rozhodovaní o predbežnom opatrení.

Sťažnosť sťažovateľov je nedôvodná a neopodstatnená. Z uvedeného dôvodu žiadame sťažnosť zamietnuť.“

-

K vyjadreniu k sťažnosti okresný súd pripojil tento prehľad procesných úkonov v namietanej veci:

„- 1. 2. 2007 – Návrh podaný na OS KE II; súčasťou návrhu je aj žiadosť o oslobodenie od SP (súdny poplatok, pozn.) (prilohy čl. 6-9, 10)

- 9. 2. 2007 – Postúpenie veci OS Trebišov – čl. 14

- 14. 3. 2007 – Postúpenie veci OS TV so spisom – čl. 15; vec pridelená JUDr. E. P.

- 19. 3. 2007 – Výzva VSU (vyšší súdny úradník, pozn.) 19. 3. 2007 na predloženie list. dôkazov ohľadom majetkových a sociálnych pomerov, právna zástupkyňa N (navrhovateľa, pozn.) prevzala 21. 3. 2007 – bez odpovede

- 7. 11. 2007 – U (uznesenie, pozn.) vydané VSU - nepriznanie oslobodenia od SP – právoplatné 28. 11. 2007

- 17. 12. 2007 – Sťažnosť na prietahy v konaní od právnej zástupkyne N

- 17. 12. 2007 – Návrh N na pripustenie ďalšieho účastníka do konania; návrh na vydanie PO podľa § 102 OSP

- 20. 12. 2007 – U vydané VSU – súd pripustil vstup do konania ďalšieho účastníka na strane odporcov – v 4. rade

- 20. 12. 2007 – Výzva na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu

- 18. 3. 2008 – U vydané VSU – zastavené konanie pre nezaplatenie SP z návrhu

- 17. 4. 2008 – Prípís VSU – doručenie návrhu odporcom + U čl. 36

- 25. 4. 2008 – Došlo odvolanie N voči U čl. 36 + zaplatený SP, čl. 44 kópia vybav, sťažnosti

- 30. 4. 2008 – U vydané VSU - zrušené U o zast. konania + prípis na šetrenie pobytu O (odporca, pozn.) v 3. rade, O v 4. rade, správy došli v mesiaci máj 2008 – posledná správa 26. 5. 2008
- 6. 6. 2008 – U VSU – ustanovený opatrovník pre O v 3. rade a O v 4. rade + U
- VSU o zamietnutí návrhu na PO (predbežné opatrenie, pozn.) zo dňa 6. 6. 2008 (čl. 82-83)
- 30. 6. 2008 – Došiel návrh N na pripustenie ďalšieho účastníka do konania a vydanie PO
- 23. 7. 2008 – U VSU - pripustenie ďalšieho účastníka do konania (O v 5. rade) + výzva na SP z 23. 7. 2008
- 15. 8. 2008 – Zaplatený SP z návrhu na vydanie PO
- 12. 9. 2008 – U VSU – vydané PO voči O v 5. rade (čiastočne vyhovené - výr. I., čiastočne zastavené – výr. II.) Právoplatnosť 30. 10. 2008 vo výr. I.; vykonateľnosť 13. 10. 2008 vyznačená 31. 10. 2008
- 7. 10. 2008 – Určený termín pojednávania na 3. 11. 2008
- 21. 10. 2008 – Došlo odvolanie N voči III. výroku uznesenia o PO
- 3. 11. 2008 – Pojednávanie odročené za účelom ďalšieho dokazovania; bez prejednania veci; bola podaná žiadosť o odročenie pojednávania zo strany jedného z odporcov.
- 12. 11. 2008 – Výzva pre JUDr. K., právnu zástupkyňu N.
- 3. 12. 2008 – Došlo podanie od JUDr. K. - späťvz. odvolania voči PO, návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka konania (O v 6. rade), návrh na vydanie PO voči O v 6. rade.
- 3. 12. 2008 – U – súd pripustil, aby do konania pristúpil ďalší účastník (O v 6. rade).
- 11. 12. 2008 – U – vydané PO voči O v 6. rade
- 18. 12. 2008 – Došlo odvolanie N voči II. výroku uznes. o PO
- 21. 1. 2009 – Vypísaná predkladacia správa pre KS KE (na KS KE spis doručený 23. 1. 2009)
- 2. 3. 2009 – Vrátený spis KS – výrok II PO zmenený
- 6. 4. 2009 – Určený termín pojednávania na 18. 5. 2009

- 15. 4. 2009 – Došlo dovolanie O v 6. rade a opakované podanie zást. N ohľadom vyznačenia vykonat. uznes. o PO
- 16. 4. 2009 – Prípisom doručované dovolanie na vyjadrenie
- 17. 4. 2009 – Upovedomenie o odročení pojednávania zo dňa 18. 5. 2009 na neurčito z dôvodu podania dovolania
- 4. 5. 2009 – Došlo vyjadrenie N k dovolaniu (čl. 204)
- 1. 6. 2009 – NS SR vrátil spis okresnému súdu pre nezaplatenie SP. O v 6. rade
- 16. 6. 2009 – Výzva VSU pre práv. zástupcu O v 6. rade na zaplatenie SP z dovolania
- 6. 7. 2009 – Došlo späťvzatie dovolania
- 24. 7. 2009 – Prípisom doručené späťvzatie dovolania účastníkom konania
- 11. 8. 2009 – Došlo vyjadrenie k späťvzatiu dovolania
- 24. 9. 2009 – Predkladacia správa pre NS, na NS doručený spis 2. 10. 2009
- 9. 11. 2009 – NS SR vrátil spis okresnému súdu, dovolacie konanie zastavené
- 12. 11. 2009 – Návrh N na vydanie predbežného opatrenia
- 18. 11. 2009 – Výzva pre N na zaplatenie SP za podanie návrhu na PO; rozhodnuté o PO bude v zbernom spise po odoslaní základného spisu Ústavnému súdu Slovenskej republiky. “

Okresný súd doplnil svoje vyjadrenie podaním z 15. januára 2010, v ktorom okrem iného uviedol:

„Na vyjadrenie k sťažnosti vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod spisovou značkou č. IV. ÚS 431/09, Vám oznamujem, že v celom rozsahu trváme na našom vyjadrení zo dňa 18. 11. 2009 a dopĺňame, že vo veci spisovej značky 10 C/47/2007 Okresný súd Trebišov uznesením zo dňa 18. 12. 2009 č. k. 10 C/47/2007 zastavil konanie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, pretože navrhovatelia (sťažovatelia) nezaplatili súdny poplatok. Uznesenie zatiaľ nenadobudlo právoplatnosť, pretože právna zástupkyňa navrhovateľov dosiaľ neprevzala súdnu zásielku. Ostatným účastníkom konania a ich právnym zástupcom bolo uznesenie doručené v období od 21. 12. 2009 do 30. 12. 2009. Uznesenie bolo právnej zástupkyňi navrhovateľov adresované na adresu jej advokátskej kancelárie v Košiciach na ulici Kuzmányho č. 57.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovatelia zaujali stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 28. januára 2010, v ktorom okrem iného uviedli:

«Pokiaľ sa jedná o vyjadrenie Okresného súdu Trebišov zo dňa 15. 01. 2010, k tomuto sťažovatelia udávajú:

Z tohto vyjadrenia nevyplýva žiadna prekážka konania, nakoľko súdne konanie nie je závislé od existencie predbežných opatrení.

Pokiaľ OSP vyžaduje podmienky, ktoré musia byť splnené pre zákonné, procesné „nezávadné“ konanie, takouto skutočnosťou nie je existencia právoplatného rozhodnutia súdu o predbežnom opatrení podľa ust. § 102 OSP. Súd môže konať vo veci nezávisle od priebehu (štádia) konania o predbežnom opatrení, keďže toto neovplyvňuje meritórne rozhodnutie vo veci samej, má význam len vo vzťahu na dočasnú úpravu pomerov medzi účastníkmi konania, prípadne zaručenie vymožitelnosti prisúdeného práva.

Len pre úplnosť: Uznesenie o zastavení konania o predbežnom opatrení, ktorým sa navrhovalo vydanie predbežného opatrenia voči inému ako účastníkovi konania prevzala právna zástupkyňa sťažovateľov riadne v odbernej lehote dňa 12. 01. 2010. Takto majú sťažovatelia zato, že skutočnosť uvedenú OS v Trebišove v podaní zo dňa 15. 01. 2010 nie je možné považovať za dôvod nečinnosti súdu zavinený sťažovateľmi (príp. ich právnou zástupkyňou).

V dôsledku nečinnosti súdu (rozhodovanie o predbežných opatreniach nie sú konaním vo veci samej) boli sťažovatelia poškodení, na svojich právach garantovaných v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako to uviedli vo svojej sťažnosti.

Majú zato, že sa nejedná o sťažnosť, ktorá by vytýkala nečinnosť príliš rýchlo po začatí konania, keďže v lehote 3 rokov od podania návrhu odôvodnene predpokladali ukončenie „svojho sporu“ a nie štádium, v ktorom vec nebola ani jediný raz prejednaná.»

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 25. novembra 2009, a preto ústavný súd poukazuje len na úkony uvedené v tomto vyjadrení, ktoré považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z doplňujúceho vyjadrenia okresného súdu z 15. januára 2010 vyplýva, že ostatným úkonom v napadnutom konaní bolo prijatie uznesenia okresného súdu z 18. decembra 2009, ktorým bolo konanie o návrhu vydania predbežného opatrenia z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku zastavené. Uvedené uznesenie okresného súdu dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou okrem iného domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovatelia zároveň namietali aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde

sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Okresný súd v napadnutom konaní rozhoduje o platnosti, resp. neplatnosti dobrovoľnej dražby, predmetom ktorej bol 3-izbový byt užívaný s'ťažovateľmi, ktorý bol

medzičasom následne viacnásobne prevedený na nového vlastníka. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijatie záveru o právnej alebo skutkovej zložitosti namietaného konania, resp. že by zložitost' konania bolo možné vyhodnotiť ako dôvod, ktorý by mohol mať za následok spomalenie jeho priebehu a nadväzne na to aj jeho predĺženie.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred označeným porušovateľom práva došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zistil, že s'ťažovatelia svojím podielom prispeli k spomaleniu priebehu napadnutého konania v jeho počiatočnom štádiu, keď nereagovali na výzvu okresného súdu (ktorú prevzali 21. marca 2007) o predloženie potvrdenia potrebného na rozhodnutie o priznaní oslobodenia s'ťažovateľov od súdnych poplatkov, v dôsledku čoho im okresný súd oslobodenie nepriznal. Rovnako na ťarchu s'ťažovateľov treba pripísať aj skutočnosť, že napriek prevzatiu výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za podanie návrhu 20. decembra 2007 právnu zástupkyňou s'ťažovateľov súdny poplatok s'ťažovatelia zaplatili až 17. apríla 2008 súčasne s podaním odvolania proti uzneseniu okresného súdu o zastavení napadnutého konania. Uvedené skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri ustálení sumy priznaného finančného zadosťučinenia, rovnako ako informáciu okresného súdu z jeho vyjadrenia doručeného ústavnému súdu 21. januára 2010 o opätovnom nezaplatení súdneho poplatku s'ťažovateľmi, v dôsledku čoho okresný súd uznesením z 18. decembra 2009 konanie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia zastavil (uznesenie nie je dosiaľ právoplatné – prevzaté podľa vyjadrenia s'ťažovateľov z 28. januára 2010 ich právnu zástupkyňou 12. januára 2010).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal možnosťou vzniku priet'ahov v posudzovanom konaní z hľadiska postupu okresného súdu. Napriek tomu, že postup okresného súdu v tomto konaní bol v zásade plynulý, podľa názoru ústavného súdu však vykazuje znaky neefektívnosti a nesústredenosti. Nemožno súhlasiť s tou časťou vyjadrenia predsedu

okresného súdu k sťažnosti, v ktorej poukazuje na opakované procesné návrhy, návrhy na vydanie predbežných opatrení, návrhy na pripustenie ďalších účastníkov do konania), ktoré podľa jeho názoru spomalili priebeh napadnutého konania, pretože v súvislosti s procesnou aktivitou sťažovateľov ústavný súd už v predchádzajúcej judikatúre uviedol, že viacnásobné zmeny žalobného petitu, ktorými účastník reaguje na aktuálny vývoj procesnej situácie, nemožno pripočítvať na jeho ťarchu (napr. II. ÚS 172/07).

V okolnostiach daného prípadu sťažovatelia v súvislosti s opakovanými prevodmi vlastníckeho práva k bytu, ktorý užívali, boli nútení navrhovať pristúpenie ďalších účastníkov do konania na strane žalovaných a súčasne žiadať, aby okresný súd účastníkom, ktorí pristúpili, nariadil dočasné obmedzenie vlastníckeho práva k bytu do právoplatného skončenia napadnutého konania (rozhodnutie o platnosti vykonanej dražby, resp. prevodov vlastníckeho práva k predmetnému bytu).

Za neefektívny postup okresného súdu v napadnutom konaní možno podľa názoru ústavného súdu považovať najmä to, že opakovane uzneseniami z 12. septembra 2008 a 11. decembra 2008 nevyhoveli návrhom sťažovateľov na nariadenie predbežného opatrenia v časti, v ktorej žiadali, aby im odporcovia v 5., resp. 6. rade umožnili dočasne užívať predmetný 3-izbový byt až do právoplatného skončenia napadnutého konania.

Toto pochybenie okresného súdu bolo napravené uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 26/2009 z 20. februára 2009, ktorým bolo uznesenie okresného súdu z 11. decembra 2008 zmenené tak, že odporcovia v 6. rade bolo nariadené, aby sťažovateľom umožnil dočasne užívať predmetný byt do právoplatného skončenia napadnutého konania.

Krajský súd za nesprávny považoval názor okresného súdu, podľa ktorého ak by vyhoveli návrhu sťažovateľov na vydanie predbežného opatrenia, tým by prejudiciálne rozhodol vo veci samej, pričom krajský súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 11 Co 26/2009 z 20. februára 2009 v tejto súvislosti okrem iného uviedol:

„Žalobcovia v 1. a 2. rade osvedčili, že až do vykonania dražby 30. 10. 2006 dražobníkom – žalovanou v 2. rade, na návrh žalovaného v 1. rade boli vlastními nehnuteľnosťami – 3-izbového bytu... a k nemu patriacich spoluvlastníckych podielov na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu... V byte bývali spolu s deťmi... Zo žaloby a z odvolania vyplýva, že z bytu neodišli dobrovoľne, ale boli nútení ho opustiť potom, ako pracovníci žalovanej v 2. rade za prítomnosti žalovaného v 3. rade vymenili zámok na vstupných dverách, pričom v byte ostali ich osobné doklady, šaty a zariadenie. Od tej doby otázku svojho bývania riešia prostredníctvom podnájmov, keďže ich pomery nedovoľujú zaobstaráť si iné bývanie.

Aj keď v súčasnosti vlastnícke právo k bytu... podľa výpisu z katastra nehnuteľností svedčí žalovanému v 6. rade, okolnosti, ktoré sú v konaní doposiaľ osvedčené, keď vzhľadom na tvrdenia žalobcov je sporné nielen jeho vlastníctvo, ale aj vlastníctvo predchádzajúcich vlastníkov a nie je zatiaľ vyriešená otázka základu a výšky pohľadávky, ktorú žalobcovia mali voči žalovanému v 1. rade, treba návrh žalobcov na dočasnú úpravu pomerov v zmysle umožnenia im (dočasne) byť užívať považovať za dôvodný. Obmedzením vlastníckeho práva žalovaného v 6. rade v jeho zložke – užívania veci – sa neprejudikuje výsledok v spore, ako to nesprávne uzavrel súd prvého stupňa, lebo žalobcovia sa žalobou vo veci samej domáhajú vydania bytu až po právoplatnosti rozhodnutia o určení neplatnosti dražby, pričom nariadením predbežného opatrenia sa upravujú pomery medzi žalobcami a žalovaným v 6. rade iba do času poskytnutia legitímnej ochrany súdnym rozhodnutím vo veci samej.“

Pokiaľ okresný súd poukazuje v súvislosti s priebehom konania na opakované návrhy sťažovateľov na vydanie predbežného opatrenia, ústavný súd konštatuje, že návrhy sťažovateľov boli iba prirodzenou reakciou na viacnásobné prevody vlastníckeho práva k predmetnému bytu, keď sa domáhali dočasnej úpravy pomerov vo veci do doby jej právoplatného skončenia. V súvislosti s rozhodovaním všeobecných súdov o nariadení predbežného opatrenia už ústavný súd vo svojej judikatúre uviedol (napr. m. m. II. ÚS 66/02), že rozhodovanie o predbežnom opatrení nie je zákonnou prekážkou v konaní o samotnej veci.

Ako príklad nesústredeného postupu okresného súdu v napadnutom konaní možno uviesť, že okresný súd predložil predmetný spis spolu s dovolaním podaným odporcom v 6. rade Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie bez zaplatenia súdneho poplatku za dovolanie, takže najvyšší súd z uvedeného dôvodu 1. júna 2009 vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia ako predčasne predložený, aby po odstránení tohto nedostatku mohol byť súdny spis opätovne predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní.

Vychádzajúc z uvedeného, berúc do úvahy najmä skutočnosť, že stav právnej neistoty sťažovateľov trvá už tri roky, ústavný súd dospel k názoru, že namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 47/07 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, napriek tomu, že sťažovatelia sa toho nedomáhali, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní

primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia každému v sume 2 490 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Sťažovatelia poukázali najmä na to, že ich stav právnej neistoty *„trvá po dobu takmer 3 rokov, kde okrem nedôvodne odročeného pojednávania bez prejednávania veci neprebehlo žiadne pojednávanie“*.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 10 C 47/07 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € každému sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou JUDr. Z. K. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma 185,06 € je nižšia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a neodporuje tejto vyhláške. Ústavný súd preto priznal právnej zástupkyňi sťažovateľov úhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej výške.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2010